

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

مرکز بهداشت شهرستان کرمان

بهداشت شغلی در کشاورزی

تهیه و تدوین :
واحد بهداشت حرفه ای
سال ۸۸

بهداشت و سلامت کشاورزان

کشاورزی و دامداری جزء وسیعترین فعالیتها در سطح جهان می باشند و نقش بارزی در اقتصاد و پیشرفت جوامع دارند. ۶۳ درصد از جمعیت کشورهای درحال توسعه در بخش کشاورزی و دامداری اشتغال دارند که سهم اشتغال مربوط به بخش کشاورزی در ایران ۲۷ درصد می باشد .
کشاورزی سومین شغل پر خطر دنیا است که ۵۰ درصد از حوادث شغلی منجر به مرگ در آن اتفاق می افتد.

هدف بهداشت حرفه ای در رابطه با کشاورزان ، تامین ، حفظ و ارتقاء سطح سلامتی کلیه شاغلین بخش کشاورزی ، پیشگیری از بیماریهای حرفه ای، مسمومیتهای شغلی ، حوادث و سوانح ناشی از کار می باشد.

* عوامل زیان آور در حرفه کشاورزی :

* عوامل فیزیکی شامل :

- الف) آلودگی صوتی
- ب) پرتو های ماوراء بنفش و مادون قرمز
- ج) شرایط آب و هوایی (سرما- گرما- باد)
- د) ارتعاش

* عوامل شیمیایی که شامل :

- « سموم علف کش ، قارچ کش و حشره کش
- « گردوغبار
- « تماس پوستی با کودها
- « گرده گیاهان و گلها

* عوامل ارگونومیکی که شامل :

- « حالات نامناسب بدن درحین کار
- (زانو زدن- انجام کار به صورت خمیده – بلند کردن بار با خم کردن کمر به جای خم کردن زانو)
- « حمل بارهای سنگین
- « استفاده از ابزار نامناسب

* عوامل بیولوژیک که شامل :

« ویروسها - باکتریها - انگلها - قارچها و .....

* بیماریهای حاصل از عوامل زیان آور در کشاورزان :

* بیماریهای ناشی از عوامل فیزیکی در کشاورزی :

- « آفتاب سوختگی ، آب مروارید ، التهاب ملتحمه چشم و سرطان پوست که به علت تماس با اشعه ماوراء بنفش و مادون قرمز خورشید ایجاد می شود.
- « گرما زدگی ، سرما زدگی ، خشکی و ترک پوست که در اثر شرایط جوی (سرما، گرما و باد) به وجود می آیند.
- « افت شنوایی ناشی از آلودگی ماشین آلات کشاورزی.
- « اختلالات اسکلتی - عضلانی و گوارشی ناشی از ارتعاش.

* بیماریهای ناشی از عوامل شیمیایی در کشاورزی :

« سوختگی ، کهیر، حساسیت ، مسمومیت و .....

* بیماریهای ناشی از عوامل بیولوژیک در کشاورزی :

- « بیماری هایی همچون سالک
- « هاری ، تب یونجه ، کزاز ، سیاه زخم ، تب مالیت و .....
- « بیماریهای پوستی و انگلی

* بیماریهای ناشی از عوامل ارگونومیکی در کشاورزی :

- « فشار بر اعضاء بدن
- « دردهای اسکلتی- عضلانی» انجام کار به صورتی که در آن پیچش و خمش با هم توأم باشند

راههای جلوگیری از اثرات عوامل زیان آور کشاورزی :

- آموزش در زمینه نحوه استفاده صحیح از وسایل حفاظت فردی و ادوات کشاورزی.
- شستشوی دستها به ویژه زیر ناخن ها بعد از تماس با کودهای حیوانی و شیمیایی .
- استفاده از ماسک تنفسی مناسب جهت جلوگیری از عوارض ریوی ناشی از گرد و غبار (غلات - یونجه - پنبه ....)
- استفاده از لباس کار متناسب با فصل و شرایط محیطی
- استفاده از جعبه کمک های اولیه مجهز به وسایل لازم
- استفاده از کلاه ، عینک آفتابی و کرم های ضد آفتاب
- تعویض لباس ها و استحمام در پایان عملیات سم پاشی
- مراجعه به نزدیکترین مراکز بهداشتی - درمانی در صورت بروز مسمومیت ناشی از سموم .
- استراحتهای کوتاه مدت هنگام کار با ماشین آلات کشاورزی ارتعاش زا و استفاده از تشکچه های ضد ارتعاش بر روی صندلی ماشین آلات .
- استفاده از کمر بند ایمنی یا طناب مهار کننده جهت بالا رفتن از درختان تنومند و بلند .
- پرهیز از انجام کار در وضعیت های نامناسب بدنی
- متناسب بودن ابزار کار با اندازه های بدن کارگرماند بیل ، بیلچه و .....
- استفاده کردن از بیل یا بیلچه برای مخلوط کردن کودها .
- از بین بردن ناقلین بی مهره (کنه ، حشرات ، بید، عقرب و ....) با سم پاشی های به موقع و با مشورت کارشناس بهداشت منطقه .

۱۵- در هنگام رقیق کردن سموم آفات یا سم پاشی استفاده کردن از لباس کار و وسایل حفاظتی مناسب از قبیل دستکش لاستیکی ، چکمه ، عینک دور بسته ، کلاه و ماسک تنفسی .

۱۶- عدم تماس مستقیم با حیوانات ، دفن بهداشتی یا سوزاندن لاشه های حیوانات و طیور .

۱۷- سمپاشی نکردن باغ و مزرعه در روزهایی که وزش باد شدید است و در صورتی که وزش باد آرام است پشت به باد سمپاشی شود تا ذرات سم وارد سیستم تنفسی نشود.

۱۸- ظروف محتوی سم می بایست کاملا سالم بوده و از دسترس افراد متفرقه دور نگه داشته شود.

۱۹- از تلمبارکردن علوفه مرطوب بر روی هم که سبب کپک زدن و قارچی شدن آنها می شود خودداری کنید زیرا در صورت جابجایی مجدد علوفه سبب بروز مشکلات ریوی برای کارگر می شود.

« طب کار »

وظیفه طب کار پیشگیری و درمان بیماریهای مرتبط با کار است .

متخصصین طب کار از طریق ارزیابی و بررسی محیط کاری با توجه به نوع عوامل زیان آور آن و با انجام معاینات دوره ای و غربالگری باعث تشخیص زودرس و درمان به موقع بیماریها و آسیبهای ناشی از کار می شوند.

با انجام معاینات طب کار

علاوه بر آگاهی از وضعیت سلامتی خود از بروز بیماریهای

شغلی پیشگیری کنید

معاینات دوره ای :

راهی ساده برای تشخیص سریع و درمان به موقع بیماریهای شغلی

پیشگیری بهتر از درمان است

